

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Atọ na Itoolu

Ikpughe Mkpughe Amụma: Nrọ William Miller na Mweghachi nke Eziokwu Ntọala n'Ụbọchị Ikpeazụ

Jeff Pippenger
2024-01-03

Anyị na-atụle etu nrọ William Miller si metụta amụma n'ụbọchị ikpeazụ, ebe ahụ ka amụma Nile na-enweta mmezu ha zuru oke. Nrọ Miller na-egosi nchoputa, iguzobe, iju ajuju, ilili, na iweghachi eziokwu ndi ntọala nke Adventizim ndi e jikọtara site n'ozu ije ozi Miller. Eziokwu ndi ahụ nke ntọala nọchiri anya eziokwu ndi e meghere akara ha na 1798. A na-anọchi eziokwu ndi ahụ anya site n'ohụ nke Osimiri Ulai. Nrọ Miller, dika e dere ya n'akwụkwọ Early Writings, bu nrọ nke abuo ya, ma e jirila nrọ nke abuo Nebukadneza kowaa ya n'udi ihe atụ, dika e jirikwa Nebukadneza kowaa Miller n'onwe ya n'udi ihe atụ.

Edemede e biputara na mbu egosila otu njedebe nke ndu Nebukadneza nke "oge asaa," nke o biri na obi anu ohia, siri kwusi n'ihe nnochianya na 1798. E mechara weghachi alaeze ya, ma n'oge ahụ ka Nebukadneza, nke mbu, nọchiri anya nwoke a gbanwere kpamkpam. N'ihe gbasara "oge ogwugwu," na 1798, o nọchiri anya "ndi amamihe." Anyi achoputakwala kwa na, di ka eze mbu nke Babilon, ikpe Nebukadneza nke "oge asaa" nọchiri anya n'udi amuma ikpe Belshaza nke puku abuo na nari ise na iri abuo ya (mene, mene, tekel, upharsin), onye bu eze ikpeazu nke Babilon.

"Nye onye-isi ikpeazu nke Babilon, di ka e si buru ihe nnochianya nye nke mbu ya, ka ikpe nke Onye Nche ahụ di nsọ bjarutere: 'Eze, ... a gwara gi ya; alaeze ahụ apuola n'aka gi.' Daniel 4:31." Prophets and Kings, 533.

Nwannaanyi White kowara Belshaza n'oge ikpe ya di ka "eze nzuzu." N'ogwugwu oge ikpe Nebukadneza, o na-anochi anya "eze amamihe," n'ihu na o ritere uru site n'ikpe nke "oge asaa," ma Belshaza, o bu ezie na o maara akuko ahụ, juru irite uru n'ime ya.

"Ma ihunanya Belshaza nwere n'ihe nturundu na n'itowanye onwe ya ugwu kpochapuru n'obi ya nkuzi ndi o gaghi echefu echefu ma oli; o wee mee mmehie ndi yiri nke wetara Nebukadneza ikpe puru iche. O tufuru ohere ndi e jiri amara nye ya, na-eleghara iji ohere ndi di n'aka ya mee ka o mata eziokwu anya. 'Gini ka m ga-eme ka e wee zoputa m?' bu ajuju eze ukwu ahụ ma onye nzuzu juru gafee n'enweghi mmasi." Bible Echo, April 25, 1898.

Nebukadneza bu ihe nnochianya nke "ndi amamihe" n'afọ 1798, ndi na-aghota mmuba nke ihe omuma n'oge ogwugwu.

"Nganga ahụ o ji nganga kwuo esichabeghi n'onu ya puta, mgbe olu sitere n'Eluigwe gwara ya na oge ikpe Chineke hoputara eruola. N'otu ntabi anya, e wepuru ya uche ya, o wee ghoo dika anu ohia. Afọ asaa ka e wedara ya n'onodu a. Na njedebe nke oge a, e weghachiri ya uche ya, ma mgbe ahụ, ka o ji idi umeala n'obi lelie anya n'ebe nnukwu Chineke nke Eluigwe no, o matara aka Chineke n'ime ntaramahuhu a, e wee weghachi ya ozo n'ocheeze ya.

“N’ikwuputa ya n’ihu oha, Eze Nebukadneza kwetara mmehie ya, nakwa nnukwu ebere nke Chineke n’iweghachi ya. Nke a bu omume ikpeazu nke ndu ya dika e dekoru ya n’Akuko Nso.” Review and Herald, February 1, 1881.

Ná ngwusi nke “oge asaa” nke Nebukadneza, o mere nkwaputa n’ihu oha, nke gunyekwara nkwaputa mmehie n’ihu oha. Miller, dika Nebukadneza, na-anochi anya “ndi maara ihe” n’afu 1798, ndi na-aghota mmuba nke ihe omuma n’oge ogwugwu. Ha abuo nwere nro abuo, ma nro nke abuo nke onye o bua n’ime ha na-akowaputa “oge asaa” ahụ n’uzo ihe atụ. E gosiriwo n’edemede ndi gara aga na “oge asaa” ahụ na-akara ebe mgbanwe.

N’afu 1798, Nebukadneza na-egosi mgbanwe site n’onodu mpako ya gaa n’onodu nke ndi maara ihe. Nke a gunyere nkwaputa oha ya. Afu 1798 bukwa ebe mgbanwe di n’etiti alaeze nke ise na nke isii n’amuma Akwukwo Nso. O kpokwara akara mbata nke mmuo-ozu mbu, si otu a gosi oge nkesa oheru, n’ihi na ido aka na nti banyere ikpe na-abia apughị ime ruo mgbe alaeze nke ise n’amuma Akwukwo Nso natara onya onwu ya.

“Ozi ahụ n’onwe ya na-enye ihè banyere oge a ga-eme mmegharị a. Ekwuputara ya na o bu akuku nke ‘ozio ma ebighi ebi;’ o na-ekwuputakwa mmeghe nke ikpe ahụ. E kwusawo ozi nzoputa n’oge niile; ma ozi a bu akuku nke ozio ma nke a puru ikwusa naani n’ubochi ikpeazu, n’ihi na naani mgbe ahụ ka o ga-abu eziokwu na elekere ikpe abia. Amuma ndi ahụ na-egosi usoro ihe omume na-eso onwe ha nke na-eduga ruo n’oge mmeghe nke ikpe ahụ. Nke a bu eziokwu karisia banyere akwukwo Daniel. Ma akuku ahụ nke amuma ya nke metutara ubochi ikpeazu, e nyere Daniel iwu ka o mechie ya ma kaa ya akara ‘ruo oge ogwugwu.’ O bughị ruo mgbe anyi ruru oge a ka a puru ikwusa ozi banyere ikpe ahụ, nke dabeere na mmezu nke amuma ndi a. Ma n’oge ogwugwu, ka onye-amuma ahụ na-ekwu, ‘otutu ga-agaghari ije n’ihu na azu, a ga-amubakwa ihe omuma.’ Daniel 12:4.”

“Pol, bu onye-ozu, doru nzuko Kraist aka na nti ka ha ghara ile anya ibia Kraist n’oge ya. O siri, ‘Ubochi ahụ agaghị abia, ma e wezuga ma ndapu n’ezi okwukwe buru uzo bia, e meekwa ka e kpughee nwoke mmehie ahụ.’ 2 Ndi Tesalonika 2:3. O bughị ruo mgbe nnukwu ndapu n’ezi okwukwe ahụ gasiri, na ogologo oge ochichi nke ‘nwoke mmehie’ ahụ gachara, ka anyi puru ile anya obibia Onyenwe anyi. ‘Nwoke mmehie’ ahụ, nke a na-akpokwa ‘ihe omimi nke ajo omume,’ ‘nwa nke ila n’iyi,’ na ‘onye ajo ahụ,’ na-anochi anya ochichi popu, nke, dika e buru amuma ya n’amuma, ga-edobe idi elu ochichi ya ruo afu 1260. Oge a biara na njedebe n’afu 1798. Obibia Kraist enweghi ike ime tupu oge ahụ. N’ido aka na nti ya, Pol gunyere oge nile nke oge nke Kraist n’etiti ndi mmadu ruo n’afu 1798. O bu n’akuku oge ahụ ka a ga-ekwusara ozi banyere obibia nke ugboro abuo nke Kraist.”

“O dighi ozi di otu a e nyeworo n’oge ndi gara aga. Pol, di ka anyi huro, ekwusaghị ya; o tutu umunna ya aka n’odinihu nke no n’ebe di anya n’oge ahụ maka obibia nke Onyenwe anyi. Ndi Ndozighari ekwusaghikwa ya. Martin Luther debere ikpe ahụ ihe di ka nari afu ato n’odinihu site n’oge ya. Ma kemgbe 1798, e meghere akwukwo Daniel, ihe omuma banyere amuma aba uba, otutu ndikwa ekwusawo ozi ahụ di nso nke ikpe di nso.” The Great Controversy, 356.

N'afọ 1798, oge nchikwa ọhuru nke ọrụ nzọputa b́jara, oge nchikwa ọhuru ahụ wee nye ịdọ aka ná ntị banyere oge nchikwa ọzọ nke ga-amalite n'afọ 1844. N'oge mgbanwe ahụ nke nchikwa, a ga-emechi otu ụzọ, e meghekwa otu ụzọ.

Degara mmụọ-ozị nke nzukọ d́ na Filadelfia, dee, si: Ihe ndí a ka Onye ahụ d́ nsọ na-ekwu, Onye ahụ b́ eziokwu, Onye ahụ nwere mkpísí ugodi Devid, Onye na-emegehe, ọ dighikwa onye ọ b́la na-emechi; na-emechikwa, ọ dighikwa onye ọ b́la na-emegehe; Amaara m ọrụ gí nile: lee, edoworom n'ihu gí ọnụ ụzọ meghere emepe, ọ dighikwa onye ọ b́la pụrụ imechi ya: n'ihí na í nwere ntakírí ike, ma í debewo okwu m, ị gónaríkwaghikwa aha m. Mkpughe 3:7, 8.

Mmeghe ọnụ ụzọ na-akara mmalite nke usoro oge ọhuru. E nwere mgbanwe n'usoro oge nke alaeze na nke ozi n'afọ 1798, na njedebe nke iwe mbụ ahụ, nke e mezuru site n'afọ 723 T.K. ruo 1798. E nwekwara mgbanwe n'usoro oge n'afọ 1844, na njedebe nke iwe ikpeazụ ahụ, nke e mezuru site n'afọ 677 T.K. ruo 1844. N'afọ 1798, usoro oge nke ozi mmụọ ozi mbụ ahụ, nke doro aka ná ntị banyere ikpe na-abianụ, abíjarutela. A na-anochi anya ma Nebukadneza ma Miller d́ka "ndí maara ihe," n'oge "njedebe," mgbe e meghere "ọnụ ụzọ" nye usoro oge ime nke ozi mmụọ ozi mbụ ahụ, nakwa nye mgbanwe usoro oge mpụta site n'aka anụ ọhía nke si n'oké osimiri ruo n'aka anụ ọhía nke si n'ala. E mezuru usoro oge nke ozi mmụọ ozi mbụ ahụ mgbe e meghere ọnụ ụzọ banye n'Ebe Kachasí Nsọ n'October 22, 1844, ma usoro oge nke mmụọ ozi nke atọ ahụ, na ikpe nyocha ahụ, b́jarutere.

Nrọ nke abụọ nke Miller malitere mgbe e meghere ọnụ ụzọ n'afọ 1798, ọ na-ejedebe kwa mgbe e meghere ọnụ ụzọ n'oge mgbanwe nke "ndí àmà abụọ" ahụ a kpólitere n'ónwú ka ha kpósaa ozi nke Mkpú Etítí Abalí. N'amụma, ma Nebukadneza ma Miller nóchiri anya mgbanwe ahụ sitere n'alaeze nke anụ ọhía si n'osimiri pụta ruo n'alaeze nke anụ ọhía si n'ụwa pụta n'afọ 1798. Ha abụọ nóchiri anya nkwupụta banyere ịb́jari nso na mbata nke ikpe nnyocha ahụ n'afọ 1844. Afọ 1798 na 1844 nóchiri anya mmechi nke mbụ na nke ikpeazụ n'ime "iwe" nile nke Chineke megide ndí Ya, nke emezuru n'ime oge "oge asaa," d́ka e gosiri ya n'akwukwọ Levitikos iri abụọ na isii. Afọ iri anọ na isii sitere n'afọ 1798 ruo n'afọ 1844 nóchiri anya iwulí ụlọ nsọ nke mmụọ ahụ, nke onye ozi nke ọgbugba ndú b́akwutere na mberede na October 22, 1844, mgbe Kraíst si n'Ebe Nsọ banye n'Ebe Nsọ Kachasí Elu.

1798, na 1844, na-achọputa ngafe (karíja otu), ndí e jí "oge asaa" kaa akara. Ngafe nke Adventizim Millaít nke Filadelfia gaa n'Adventizim Millaít nke Laodisia n'afọ 1856, ka e jikwara mmụba nke ihe ọmụma banyere "oge asaa" kaa akara, nke e mesírí jù n'afọ 1863. N'afọ 1798, e nweela mmụba nke ihe ọmụma sitere n'akwukwọ Daniel, nke gúnýere otu "oge asaa" ahụ nke Levitikos iri abụọ na isii, nke a ga-ajụ na njedebe nke Adventizim Millaít nke Filadelfia.

E gosiri mgbanwe nke ngaghari nke mmụọ-ozí mbụ site na Filadelfia ruo Laodisia site n'afọ asaa ahụ sitere n'afọ 1856 ruo 1863. Ozi Laodisia rutere n'afọ 1856, ma n'ime afọ asaa, ihè ọhuru nke "oge asaa" ahụ e meghere akara ya meputara usoro ọnwunwa nzọkwụ atọ, nke Adventizim dara n'afọ 1863. E nyere afọ asaa ka a nata ma ọ b́ jù ihè nke "oge asaa" ahụ. Mgbanwe nke ngaghari nke Adventizim Millerite Filadelfia gaa na Adventizim Millerite Laodisia na-anochi anya n'udí ihe atụ ntughari nke usoro ahụ n'ogwugwu, ya b́, mgbanwe nke ngaghari Laodisia nke mmụọ-ozí nke

atọ gaa na ngaghari Filadelfia nke mmuo-ozu nke atọ.

Amuma afọ iri isii na ise nke Aizaya na-egosi mmalite nke iwe mbu na nke ikpeazu nke Chineke megide alaeze ugwu, emesia megide alaeze ndida nke Izrel.

N'ihu na isi Siria bu Damaskos, isi Damaskos bukwa Rezin; ma n'ime afọ iri isii na ise ka a ga-agbajikwa Ifrem, ka o ghara ibu ndi mmadu. Aisaja 7:8.

E nyere amuma Aizaya nke afọ iri isii na ise n'afọ 742 BC, ma n'ime afọ iri isii na ise ahụ, alaeze ugwu ga-apu n'anya. Afọ iri na itoolu ka e mesiri, mgbe 742 BC gachara, ya bu n'afọ 723 BC, Asiria buru alaeze ugwu n'ohu. N'ogwugwu afọ iri isii na ise ahụ, iwe nke alaeze ndida malitere n'afọ 677 BC, mgbe ndi Babilon dororo Manase n'agha. Ya mere, afọ iri isii na ise ahụ na-anochi anya oge nke afọ iri na itoolu ruo n'idoro mbu nke alaeze ugwu n'agha, mgbe ahukwa afọ iri ano na isii ozo ruo n'idoro Manase n'agha.

Amuma ndi ahụ rutere n'imezu ha n'oge nke o bua n'afọ 1798, 1844, na 1863. N'afọ 1798, mgbanwe di n'ime ozi nke nzoputa mere site n'ibia nke mmuo ozi mbu, mgbanwe di n'ezu nke alaeze di iche iche nke amuma Baibul mekwara. N'afọ 1844, mgbanwe di n'ime ozi nke nzoputa mere ka e mechie uzọ nke Ebe Nso, ikpe nyocha wee malite site n'ibia nke mmuo ozi nke atọ. N'afọ 1863, mgbanwe di n'ezu mere ka mpi abuo nke anu ohia nke uwa kewaa n'ime otu abuo.

Mpi Republican kewara n'ime otu ndoro ndoro ochichi abuo ndi ga-achi akuko ihe mere eme nke anu ohia nke uwa site n'oge ahụ gaa n'ihu. Mpi Protestant kewara n'ime ngosiputa abuo nke ndapu n'ezu okwukwe: otu otu na-azoro ibu Protestant nke na-azoro na ha na-edebe ubochi izu ike nke ubochi nke asaa, na klas ozo nke na-azoro ibu Protestant, ma na-akwado ubochi anyanwu dika ubochi ofufe ha hoputara.

N'akuko ihe mere eme ahụ, e nwara mpi Protestant ahụ nke si n'Ogbọ Ochichiri puta site n'August 11, 1840 ruo October 22, 1844, ma o dara n'usoro nnwale ahụ, si n'aka ndi Protestant na-edebe Sode gbanwee buru ndi Protestant nupuru okwukwe isi na-edebe Sode.

N'akuko ihe mere eme nke ezi mpi Protestant nke e guzobere ma mata ya na 1844, usoro nnwale mere site na 1856 ruo 1863. Mgbe ahụ, ezi mpi Protestant na-edebe ubochi izu ike si na Filadelfia gafee ruo Laodisia, ma kwa site n'ebe ndi ezi Protestant na-edebe ubochi izu ike no ruo n'ebe mpi Protestant ndapu n'ezu ofufe na-edebe ubochi izu ike no. "Ugboro asaa" ahụ metutara 1798, 1844, 1856 na 1863. "Ugboro asaa" ahụ bu akara a na-ejikota ya na ebe mgbanwe di, a na-eguzobekwa eziokwu a n'elu otutu ndi akaebe.

N'afọ 1798, e nwere mmuba nke ihe omuma banyere "oge asaa ahụ," n'ihu na amuma oge mbu Miller choputara bu eziokwu ahụ n'onwe ya. Ka o na-erule afọ 1863, a juru eziokwu ahụ, si otu a na-akowa njedebere nke oge mmechi nke afọ iri isii na ise nke amuma ahụ e deputara na Aisaja isi nke asaa.

Amuma afọ puku abuo na nari ise na iri abuo a n'uju ya nwere oge nkewa afọ iri isii na ise n'akuku mbido ma n'akuku ogwugwu, n'udi oyiyi ntughari azu, di ka enyo. N'mbido nke ogwugwu ahụ nke afọ iri isii na ise (1798), nke e ji mbido nke mbido ahụ nke afọ iri isii na ise nochianya ya n'afọ

742 T.K., mgbe e nyere amụma ahụ, e nwere mmụba nke ihe ọmụma banyere “oge asaa,” nke ndị “amara” bụ ndị Millerite ghotara ma kpọsaa. N’ogwugwu nke ogwugwu ahụ nke afọ iri isii na ise n’afọ 1863, e nwekwara mmụba ọzọ nke ihe ọmụma banyere otu eziokwu ahụ, nke n’ikpeazu ndị “nchụàjà” a kpuru okpu n’oge na-adibeghi anya nke mpi Protestant eziokwu ahụ juru.

E bibiri ndị m n’ihi ụkọ ihe ọmụma: n’ihi na i juwo ihe ọmụma, m ga-ajukwa gi, ka i ghara ibu onye nchụàjà nye m ọzọ: ebe i chefuworo iwu nke Chineke gi, m ga-echefukwa umu gi. Hosea 4:6.

Iba ụba nke ọmụma mgbe e mepere akwukwo Daniel jikotara ya na “oge asaa,” ya mere o bughị naanị ihe nnochianya nke ebe mgbanwe, kama o bukwa nke mmeghe nke ozi amuma ahụ.

Mgbanwe ọzọ bidoro n’ubochi Julai 18, 2020, site n’ida mbà n’obi nke mbu, nke malitere “oge ichere ahụ,” ma gosi mmalite nke ubochi atọ na okara nke isi nke iri na otu nke Mkpughe, bu nke ndi ama abuo ahụ dina nwuru anwu n’okporo ama nke nnukwu obodo Sodom na Ijpt.

Ubochi Julai 18, 2020, na-akara mmalite nke ubochi ihe nnochianya atọ na okara (otu “ugboro asaa”), nke akuko ihe mere eme nke 1856 ruo 1863 gosiputara. Oge abuo ahụ bu ihe nnochianya nke “ugboro asaa.” Oge abuo ahụ na-akara mgbanwe nke ndokwa oge di iche iche (ntughari). Oge abuo ahụ na-anochi anya mmuba nke ihe omuma metutara “ugboro asaa.”

O bu n’oge mgbanwe site n’alaeze Babilon ruo n’alaeze Midia na Peasia ka Daniel kpere ekpere nke Levitikos iri abuo na isii, si otu a mee ka ekpere Levitikos iri abuo na isii buru akara uzọ nke mgbanwe nke ubochi ikpeazu. N’ohu Miller, n’ogwugwu ngosiputa asaa nke okwu ahụ bu “ichusasi,” Miller na-akwa akwa ma na-ekpekwa ekpere. Ikwá akwá ahụ na-akara ebe odum nke ebo Juda (nwoke ahụ ji ahijia uzuzu), na-emeghe akara nke ozi e mechiri emechi.

Ekpere Miller na-akara ekpere ahụ nke Levitikos iri abuo na isii nke Daniel, nke ejikotara na “ugboro asaa,” ma nke mere mgbe e meghere onu uzọ na windo n’ohu Miller. Ma ekpere Daniel, n’isi nke itoolu, kwekokwara na ekpere Daniel n’isi nke abuo. O kwekokwara na ekpere nkwuputa mmehie nke Nebukadneza n’ogwugwu nke “ugboro asaa” ya.

Ya mere, e jiri ekpere nke Levitikos iri abuo na isii nochite anya ekpere Miller, nke bu ekpere oha nke nkwuputa mmehie na ekpere aririo maka imeghe nke nzuzo amuma ikpeazu, n’ihi na amuma niile na-egosi ubochi ikpeazu. Ya mere, nzuzo nke Daniel isi nke abuo na-anochi anya nzuzo ikpeazu a ga-emeghe. Ekpere Miller, n’ime nro ya, bu ekpere nke nchegbu na iwe ezi omume banyere aru aru ndi mere gbasara nkume di oké onu ahia ndi di n’ime ulo ya. E gosiri nchegbu ya site n’aka ndi na-asu ude ma na-akwa akwa n’Ezikiel isi nke itoolu, n’oge akara nke otu nari puku na iri ano na ano.

Miller lere anya ka a na-eli eziokwu ndi ahụ nwayo nwayo site n’ozizi ugha ndi e mere ka ha yie nke oma, nke n’ikpeazu rutere n’oké ebe e bibiri igbe ozu ahụ (ya bu, Akwukwo Nso n’onwe ya). Mbibi nke igbe ozu Miller mere n’ogbo nke atọ nke Adventism mgbe e nwere mmeghari e ji ebumnobi mee iji wepu Akwukwo Nso King James n’onodu ya dochie ya anya site n’nsughari Akwukwo Nso nke oge a, ndi emeruru emeru, nke gbadoro ukwu n’Okpukpe Katolik.

Miller bere ákwá, mesija kpee ekpere, ozugbo ahukwa, ụzọ meghere, ndị mmadụ niile pụkwara. Mgbe ahụ nwoke ahụ ji ahịhịa isacha unyi (Odum nke ebo Juda) batara, meghee windo dī iche iche, wee malite ihicha ụlọ ahụ. Mgbe ahụ Miller kwuputara nchegbu ya banyere ọla ndị ahụ gbasasiri agbasa, nwoke ahụ ji ahịhịa isacha unyi wee kwe nkwa na ọ ga-elekota ọla ndị ahụ. N'etiti mgbaghari na mkpotu nke oru ihicha nke nwoke ahụ ji ahịhịa isacha unyi, Miller mechiri anya ya nwa oge, ma mgbe o meghere anya ya, ihe mkpofu ahụ apuola. Ọla ndị ahụ gbasasiri gburugburu ụlọ ahụ, nwoke ahụ ji ahịhịa isacha unyi wee debe igbe ukwu ahụ n'elu tebụl, chikota ọla ndị ahụ, tuba ha n'ime igbe ahụ, ma si, "bia hụ."

Okwu ahụ, "bia hụ," bụ akara na e kpughere eziokwu oheru. Eziokwu ahụ e kpughere nye Miller bụ eziokwu ikpezụ, n'ihia na ihe na-esote ime bụ ikpote Miller n'oge "mkpu," nke na-anochi anya akwa ukwu ahụ. Miller bụ onye ikpezụ natara ozi nke Mkpu Etiti Abali n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ma ozugbo tupu mkpu ahụ nke na-akpote ya n'ime nro, o mechiri anya ya obere oge. Nani amaokwu di n'Akwukwo Nso nke na-ekwu maka "obere oge" na "anya" na-akowa mbilite n'onwu mbu ahụ.

Lezienụ, ana m egosi unu ihe omimi; ọ bughị anyi niile ga-arahu ụra, ma a ga-agbanwe anyi niile, n'otu ntabi anya, n'ikpisi anya, mgbe opi ikpezụ ga-ada: n'ihia na opi ahụ ga-ada, a ga-emekwa ka ndi nwuru anwu bilie n'enweghi ire ure, a ga-agbanwekwa anyi. N'ihia na ihe a na-emebi emebi aghaghi iyi emebighi emebi, ihe a na-anwu anwu aghaghikwa iyi anwughị anwu. 1 Ndi Korint 15:51–53.

N'akuko ihe mere eme nke mgbanwe nke mmeghari Laodisia nke mmuo ozi nke ato gaa na mmeghari Filadelfia nke mmuo ozi nke ato, dika e si gosi ya na Mkpughe isi nke iri na otu, Miller na-anochi anya onye ikpezụ kpamkpam n'ime ndi amamihe na-amaghi nwoke ndi natara ozi nke Mkpu Etiti Abali. Ndi mbu natara ya bu ndi kacha nwee mmuo.

"Nke a bu mkpu nke etiti abali, nke ga-enye ozi mmuo ozi nke abuo ike. E zigara ndi mmuo ozi site n'elugwe ka ha kpotee ndi nso dara mba n'obi ma kwadebe ha maka nnukwu oru di n'ihu ha. Ndi ikom kacha nwee nka abughị ndi mbu natara ozi a. E zigara ndi mmuo ozi n'ebe ndi di umeala n'obi ma raara onwe ha nye no, wee kpalie ha ka ha welie mkpu ahụ, 'Lee, Nwoke-alu Nwanyi ahụ na-abia; putanu izute Ya!' Ndi e nyere mkpu ahụ mere ngwa ngwa, ma n'ike nke Mmuo Nso kwusaa ozi ahụ, wee kpotee umunna ha ndi dara mba n'obi. Oru a esighi n'amamihe na mmuta nke mmadu guzo, kama o guzosiri ike n'ike nke Chineke, ndi nso Ya ndi nuru mkpu ahụ enweghi ike iguzogide ya. Ndi kacha buru ndi ime mmuo natara ozi a mbu, ndi ndi na-ebuburu uzọ n'oru ahụ na mbu bu ndi ikpezụ natara ya ma nyere aka ime ka mkpu ahụ sie ike, 'Lee, Nwoke-alu Nwanyi ahụ na-abia; putanu izute Ya!'" Early Writings, 238.

Ná ngwusi nke ubochi ato na okara nke ihe nnochianya di n'Isi nke iri na otu nke Mkpughe, a na-ekwusa ozi mbu n'ime ozi abuo ahụ, nke e nochiri anya ya n'Isi nke iri ato na asaa nke Ezikiel. Ozi mbu ahụ na-achikota okpukpu ndi nwuru anwu na ndi gbasasiri agbasa onu, ma ha ka bu ndi nwuru anwu. E gosiputara ozi ahụ site n'olu ahụ nke kporo akwa "n'ozara", si otu a mee ka amata na ozi Ezikiel na-amalite tupu ubochi ato na okara nke ihe nnochianya ahụ agwu. Ubochi ato na okara ahụ na-anochi anya "ozara", o bukwa site "n'ozara" ka a na-ekwusa ozi ahụ. "Ozara" ahụ bukwa ihe nnochianya nke "oge asaa," nke na-akara mgbanwe na mmeghe nke ihe e mechiri

emechi, nke na-ebute usoro ule.

E nwere mmepe na-aga n'ihu nke ozi ahụ, nakwa nnabata na-aga n'ihu, dị ka e gosiri ya n' Akpu N'etiti Abalı nke akụkọ ihe mere eme nke ndị Millerite. Ndị kacha buru ndị mmụọ kacha nara ozi nke olu onye na-eti mkpu n'ozara, ndị ọkà akụkọ ihe mere eme nke Adventizim na-ezo aka n'akwụkwọ ozi William Miller dere nani ụbọchị ole na ole tupu Ọktoba 22, 1844, ebe Miller na-agba akaebe na o mechara ghotà ma nabata ozi Samuel Snow banyere Akpu N'etiti Abalı.

“Nwanne m Himes m huru ebube n'onwa nke asaa nke m na-ahutubeghi mbu. O bu ezie na Onyenwe anyi egosila m ihe onwa nke asaa na-anochi anya n'udi ya, otu afọ na okara gara aga, ma amaghi m ike nke udi ndi ahụ nke oma. Ma ugbo a, ngozi diri aha Onyenwe anyi, ahuru m mma, nkweko, na idi n'otu n' Akwukwo Nso, nke m kpeere ekpere ogologo oge, ma ahughi ya ruo taa. Keleenu Onyenwe anyi, mkpuru obi m. Ka a gozie Nwanne Snow, Nwanne Storrs, na ndi ozo, n'ih na ha bu ngwaoru e ji meghee anya m. O foduru m ntakiri ka m laa n'ulo. Ebube! Ebube! Ebube!” William Miller, Signs of the Times, Ọktoba 16, 1844.

N'ime mmeghachi omume nke akụkọ banyere Mkpụ Etiti Abalı ahụ, dika e gosiputara ya n'ulonro Miller, Miller mechiri anya ya ruo nwa oge. N'otu a ka o di, “n'otu ntabi anya, n'ifughari nke anya, n'uda opi ikpeazu ahụ: n'ih na opi ahụ ga-ada, a ga-akpolitekwa ndi nwuru anwu.” N'ulonro Miller, o na-anochi anya ndi ikpeazu natara ozi nke Mkpụ Etiti Abalı ahụ, dika o mere n'akukọ ndu ya onwe ya. O na-anochi anya ndi ahụ nke n'ikpeazu nakwere ozi ahụ kpomkwem tupu nwoke ahụ ji brosh unyi achikota ihe icho mma ndi gbasasiri agbasa ma tuba ha n'ime nnukwu igbe ahụ. N'ime Mkpughe isi nke iri na otu, ndi ikpeazu nakwere ozi nke abuo nke Ezikiel, nke bu ozi banyere ifufe anọ nke Alakuba, nke bukwa ozi nke ikara akara, na-eme nke a kpomkwem tupu nke ikpeazu n'ime opi asaa ahụ ada, nke bu opi “Ahuhu” nke ato ahụ. “N'otu ntabi anya, n'ifughari nke anya, n'uda opi ikpeazu ahụ: n'ih na opi ahụ ga-ada, a ga-akpolitekwa ndi nwuru anwu n'enweghi nruru, a ga-agbanwekwa anyi.” (1 Korint 15:52)

Akuku a na-akowa mbilite n'onwu mbu nke na-eme n'obibia nke ugboro abuo, ma e nwekwara mbilite n'onwu nke okpukpu akoro ndi nwuru anwu (ndi ama abuo ahụ) nke na-eme n'oge elekere nke nnukwu ala oma jijiji nke Mkpughe isi nke iri na otu. N'ime “elekere” ala oma jijiji ahụ, opi ikpeazu nke opi asaa ahụ na-ada, a na-emekwa ka ndi ama nwuru anwu ndi ahụ dinaa n'okporo ama di ndu ozo, o bugh dika ndi Laodisia, kama dika ndi Filadelfia, n'ih na n'oge opi nke Ahuhu nke ato, e mechiela ndi ama abuo ahụ akara, a gbanwekwara ha ka ha buru ndi na-apughi ire ure, n'ih na ha agaghi eme mmehie ozo ma oli. Miller na-anochi anya onye ikpeazu na-anata ozi ahụ nke na-eme ka ndi ama abuo ahụ di ndu, nke bu ozi nke ifufe anọ nke Alakuba, o bukwa ozi nke imechi akara ahụ.

Olu opi ahụ na-ebuli nke ikpeazu n'ime okpukpu akoro ndi nwuru anwu ndi a gbasasiri n'okporo ama Sodom na Ijipt. Miller huru ka a na-eli eziokwu ndi ahụ nwayoo nwayoo site n'ozizi ugha ndi e meputara iji dochie ha. N'ikpeazu, Miller bere akwa, na-akara oge mgbe mmeghe nke akara ahụ ga-amalite, n'ih na mmeghe nke akara ahụ bu oru na-aga n'ihu nwayoo nwayoo. Mmeghe nke akara ahụ malitere n'oge ngwucha nke ubochi ato na okara ahụ.

Mgbe Miller kwara ákwá, Onye ahụ nwere ike ikpoghe akwụkwọ ahụ e mechiri emechi banyere n'akwụkwọ ahụ. N'ọhụ Miller, Onye ahụ bụ Nwoke Ahịhịa-ehicha Uzu. Miller wee kpee ekpere, ma ozugbo ọnụ ụzọ meghere, nke na-akara ebe mmegharị Laodisia nke mmụọ ozi nke atọ ga-esi gbanwee banye na mmegharị Filadelfia nke mmụọ ozi nke atọ. Ekpere ya bụ ekpere Levitikos iri abụọ na isii, ọ bụ ekpere maka nghọta nke ihe nzuzo amụma ikpeazụ na nkwpụta n'ihu ọha nke nnupụisi ahụ wetara ụbọchị atọ na ọkara n'elu ndị àmà abụọ ahụ; ọ bụ ekpere nke ndị ahụ e jirila akara na Isi nke itoolu nke Ezekiel.

Mgbe ekpere ahụ gasịrị, Kraịst (nwoke ahụ ji ahịhịa uzuzu) batara ma malite ihicha ụlọ ahụ. N'ogwugwu ọrụ ihicha nke nwoke ahụ ji ahịhịa uzuzu ruru, Miller mechiri anya ya nwa oge, na-egosi njedebe nke oge ahụ e kwesiri ka a kpolite ọkpukpu akorọ nwuru anwu ndị ahụ. Nwoke ahụ ji ahịhịa uzuzu wee kpọkọta ọla ndị ahụ gbasasiri n'ụlọ Miller, ma tinye ha n'ime igbe ọhuru, nke ka ukwu, n'elu tebụl dị n'etiti ụlọ Miller, dika a na-ebuli ndị akaebe abụọ ahụ elu dika ọkọloto. Dika ọkọloto ahụ, ha wee kpọkọta igwè aturu ọzọ nke Chineke nke ka nọ na Babilon ka ọ "bịa hu" ozi ahụ nke Odum nke ebo Juda ka tubara ugbu a n'ime igbe ọhuru ahụ, nke ka ukwu.

N'edemede na isiokwu na-esonụ itule ọhụ nke Osimiri Ulai dika akara nke eziokwu ndị sitere n'akwụkwọ Daniel nke e meghere akara ya na 1798. Anyị edobela tupu oge eruo isi ntụaka ole na ole n'ọnọdụ ha tupu atule nke a. Nke mbụ bụ na ozi ndị Millerait bụ nke zuru okè (n'ogo uto ya), ma ọ bughị nke ezu. Edoberere ya n'ime etiti ikike mbibi abụọ, ọ bughị atọ. Nke abụọ bụ na mgbe nrọ Miller na-akwapa mweghachi ikpeazụ nke eziokwu ntọala ndị ahụ, eziokwu ntọala ndị ahụ mgbe ahụ na-abụ "ugboro iri na-enwu kariya" ebube mbụ ha. Isi nke atọ bụ na mmegharị nke mmụọ ozi mbụ (mmegharị ndị Millerait), ka a na-emeghachi n'ime mmegharị nke mmụọ ozi nke atọ, ma ọ bụ ezie na e nwere ntakiri ihe ndọ aka ná ntị dị mkpa. Ndị Millerait, dika akara, bụ ndị Filadelfia; ha bụ Nebukadneza nke e cheghariri, ma onye n'ikpeazụ, n'uzọ dị mwute, "wughachiri Jeriko" na 1863.

Mmegharị nke mmụọ-ozi nke atọ malitere dị ka ndị Laodisia, ndị nọ ná mkpa ntughari, ma n'ikpeazụ ha ga-esonye n'mbibi ikpeazụ nke Jeriko (Jeriko nke ụbọchị ikpeazụ).

"Onye Nzọpụta ahụ abịaghị iwepu ihe ndị nna ochie na ndị amụma kwuru; n'ihu na Ọ bụ Ya onwe Ya kwuru site n'aka ndị nnọchi anya ndị a. Eziokwu nile nke okwu Chineke sitere n'aka Ya. Ma e tinyewo nkume ndị a dị oké ọnụ ahia n'ụlọ nrụnye ugha. E mewe ka ihè ha dị oké ọnụ ahia jeere njehie ozi. Chineke chorọ ka e si n'ụlọ nrụnye njehie ha wepu ha, dochie ha n'usoro eziokwu. Ọ bụ naanị aka nke Chineke puru iru ọrụ a. N'ihu njikọ ya na njehie, eziokwu ahụ nọworo na-eje ozi n'ọrụ onye iro nke Chineke na mmadụ. Kraịst bịa idobe ya n'ebe ọ ga-enye Chineke otuto, ma ruokwa nzọpụta nke mmadụ." *The Desire of Ages*, 287.